

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Udviklingen i den internationale økonomi igennem de sidste år har på afgørende vis forringet den økonomiske situation i Danmark. De kraftigt stigende oliepriser har udøvet et voldsomt pres på betalingsbalancen, og den afsvækkede konjunktursituation i udlandet har påvirket beskæftigelsessituationen i ugunstig retning.

Den voldsomme stigning i arbejdsløsheden satte ind omkring årsskiftet 1979-80. Gennem hele 1980 steg ledigheden stærkt, således at ledigheden ved årets udgang var omkring 80.000 personer større end ved årets begyndelse. Denne udvikling fortsatte i begyndelsen af 1981, hvorefter der tilsyneladende skete en stabilisering på et niveau omkring 235.000 i det sæsonkorrigerede ledighedstal. I sidste del af året indtraf igen en stigning i ledigheden (sæsonkorrigeret). For året som helhed var den samlede ledighed på ca. 245.000 personer.

I 1982 er der ikke grundlag for at vente nogen afgørende bedring af beskæftigelsesudsigterne. Produktionen i den private sektor kan ganske vist forudses at begynde at stige igen, men konjunkturopsvinget må vurderes som meget skrøbeligt ikke mindst på baggrund af usikkerheden omkring de internationale konjunkturer og det hjemlige investeringsklima. Alt taget i betragtning må der regnes med en ikke uvæsentlig stigning i ledighedsniveauet fra 1981 til 1982.

Samtidig er ledighedens karakter blevet forværret. En stadig voksende del af de ledige har længevarende ledighedsperioder bag sig. Ungdomsarbejdsløsheden er i løbet af 1980 steget med 50 pct. og gennemsnittet for 1981 ligger omkring 70.000 eller 15 pct. af arbejdsstyrken.

Beskæftigelsesproblemernes omfang og karakter gør, at det er nødvendigt, at regeringen lægger op til en forstærket indsats for beskæftigelsen. Det må imidlertid erkendes, at der trods en bedring af betalingsbalancesituationen fortsat er relativt snævre muligheder for en økonomisk politik, der generelt tager sigte på at stimulere beskæftigelsen. Kræfterne må derfor samles omkring en målrettet indsats, der på samme tid skaber nye arbejdspladser på samfundsmæssige vigtige områder og bidrager til at formindske de mere specielle ledighedsproblemer.

Lange ledighedsperioder nedsætter arbejdsevnen. Arbejdserfaringer og uddannelse holdes ikke vedlige. Der sker en stadig indsnævring af de arbejdsopgaver, den ledige kan påtage sig. Herved øges risikoen for paradoksproblemer på fremtidens arbejdsmarked. Den store ungdomsarbejdsløshed betyder, at mange vil forlade skolesystemet uden at opnå den selvtilid, som beskæftigelse giver, og uden at få mulighed for at tilpasse sig de normer, der gælder for at kunne begå sig på en arbejdsplads.

En varig forøgelse af beskæftigelsen i de kommende år forudsætter, at der gennem øget uddannelsesaktivitet sikres en tilstrækkelig kvalificeret og veluddannet arbejdsstyrke. Endvidere må udvidelsen af beskæftigelsen i videst muligt omfang ske i den private sektor. Kun i det omfang, dette ikke er muligt, bør den offentlige sektor indgå i den direkte beskæftigelsesfremmende indsats. De arbejdspladser, der skabes, skal først og fremmest tilbydes de unge, der trues af mere langvarig arbejdsløshed.

Bekæmpelsen af arbejdsløsheden skal først og fremmest ske ved at udvide den samlede beskæftigelse i samfundet. Hidtil har det imidlertid været et problem blot at fastholde de eksisterende arbejdspladser. Der er som nævnt ikke udsigt til nogen afgørende bedring på dette område, med mindre regeringen tager initiativer til på forskellig vis at stimulere lysten til at oprette nye arbejdspladser.

I denne situation er det naturligt, at man interesserer sig for muligheden af at kunne anvende de meget store beløb, der i dag udbetales som dagpenge og bistandshjælp til arbejdsløse, på en sådan måde, at der bliver sat arbejde i gang.

Regeringen foreslår derfor, at der til afløsning af den indsats, der i øjeblikket ydes gennem iværksættelse af beskæftigelsesprojekter etableres en jobskabelsesordning, hvorefter der i større omfang end i dag kan sættes opgaver i gang, der ellers ikke ville blive udført – uanset de samfundsmæssigt set vil være rentable – og hermed skabe nye arbejdspladser.

Som det fremgår af arbejdsministerens redegørelse af 4. februar 1982 om initiativer til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, ser regeringen det som en særlig opgave at nedbringe og efterhånden